

Доторкнутись до прекрасного : до 80-річчя з дня народження Теодозії Бриж

Нещодавно делегація Сарненського економіко-правого ліцею «Лідер» побувала в древньому місті Львові. Поїздку організували на запрошення подружжя Євгена та Лесі Безніско, які не так давно були гостями ліцеїстів. Мені також пощастило разом з учителями й учнями відвідати майстерню-музей Теодозії Бриж, заслуженого художника України, скульптора, автора багатьох монументальних скульптур.

Народилась вона в с. Бережниця Дубровицького району (тоді Сарненського повіту) 18 лютого 1929 року. Тут пройшло її босоноге дитинство, формування світогляду, становлення як особистості. Величезний вплив на виховання Теодозії зробили бережницька «Просвіта», членом якої був її батько, а також навчання в приватній Бережницькій гімназії, яку організувала сестра письменника Авеніра Коломийця Ніна Охтирська. До «Просвіти» входило багато патріотів. Саме в такому оточенні формувався український патріотичний дух майбутнього скульптора. Навчання Теодозія продовжила в Сарненській середній школі № 1, а в 1954 році закінчила Львівський інститут декоративно-прикладного мистецтва. Її дипломну роботу — пам'ятник Данилу Галицькому у Львові - державна комісія оцінила на «відмінно». Потім вона ще не раз поверталась до княжих часів, вивчала, осмислювала їх. З любов'ю ліпила двох маленьких князятів Данила та Василька, створила скульптурний образ Юрія Дрогобича, що встановлений у м. Дрогобич. Уже після смерті славетної художниці копію и улюбленої скульптури Данила Галицького подарували Папі Римському Іванові Павлу II під час його відвідин Львова.

І ось ми майстерні-музеї Теодозії Бриж, кузні митця, де її уява створювала образи, одухотворені руками. Пані Леся разом зі своїм чоловіком Євгеном Безніском свято бережуть пам'ять про славетного митця, автора багатьох скульптур, які є не тільки у Львові, а й багатьох містах України. Сидимо в майстерні, п'ємо чай, каву, з цікавістю розглядаємо розставлені на полицях і подіумах більші й менші скульптури, композиції, чимало яких зроблено без будь-яких замовлень. Слухаємо розповіді пані Лесі, яка тепер, після надання майстерні статусу музею Львівської національної галереї, стала доглядачем й одночасно екскурсоводом, про творчі здобутки художниці. Вона була митцем постійного творчого пошуку. Саме в цій майстерні створила фігури галицько-волинських князів (п'ять скульптур по 3,5 м, тепер вони у Володимир-Волинському), а також Мавки, Лукаша і Долі для села Колодяжне, 12 композицій із творчості Лесі Українки, надгробки «Бог вогню», Богдана-Ігоря Антонича, Соломії Крушельницької, Леопольда Левицького, Івана Крип'якевича... А ще - чимало композицій і скульптур, що встановлені на вулицях і в парках Львова. У творчих пошуках Теодозії була напружена щоденна праця, важка навіть для чоловічих рук. Знаменитий Лесин твір «Лісова пісня» приваблював багатьох митців. Привернув він увагу й Теодозії, яка народилась і виросла в Поліському краї. Багатюща

природа, фольклорна стихія пралісів і нетрів були близькими художниці

У свій час у цій майстерні збирались шістдесятники зі Львова, Києва, Москви, Прибалтики. Серед них були Ліна Костенко, Іван Світличний, Олесь Гончар, Богдан Горинь, Роман Лубківський, Роман Іванчук та інші. У творчості Теодозії Бриж поряд ішов її чоловік Євген Безніско - відомий графік, також заслужений художник України. Разом працювали над меморіальним цвинтарем українських Січових Стрільців нагорі Маківці. Саме він був автором цього проекту. Серед останніх робіт - галерея «Легенди дарних та історичних постатей: Ярослав Мудрий, крем'я, Мстислав, Йосип Сліпий, Іри Ісайї, донька Ярослава Мудрого королева Франції Анна, Григорій і Пилип Орлики, славні жінки Січового стрілецтва. Вона по-своєму ліпила образ Роксолани, саме так як бачила цю мужню жінку.

Подружжя Безніско свято береже пам'ять про Теодозію Бриж. У Бережниці, на малій батьківщині скульптора, на честь першої річниці з дня її смерті в школі відкрили кімнату-музей. До створення багато зусиль доклав місцевий краєзнавець Антон Хомич-Антончик. На відкриття музею приїжджав і Євген Безніско, який подарував численні експонати. У центрі села височіє пам'ятник Т.Г. Шевченку, який виготовила й подарувала землякам Теодозія БрКВк. Не забула художниця й Сарненську школу № 1 (тепер школа-колегіум), якій презентувала безцінний подарунок — погруддя Великого Кобзаря, ім'я якого носить школа.

Ніби доповненням до творчості митця в майстерні-музеї є графічні полотна її чоловіка Євгена, сина Яреми, а також живописні картини пані Лесі. Теоретично вони в парі продовжують традиції Теодозії Бриж. У такому творчому духовному тандемі популяризують її творчість, долучитися до якої, почерпнути заряд духовності й натхнення нині має можливість широкий загал і наша делегація отримала величезне задоволення від споглядання робіт подружжя Безніско-Бриж, за що їм сердечно вдячні.

Раїса ТИШКЕВИЧ